

Overweging 13-03-2016 vijfde zondag van de Vasten (C)

Jesaja 43, 16-21 en Johannes 8, 1-11

'Wie van jullie zonder zonde is...!' velen van ons zullen meteen als ze dit zinnetje horen zeggen: die gooi de eerste steen, en dan staan wij net als de Schriftgeleerden en de Farizeeën en de vrouw toen, met onze mond vol tanden....

Johannes houdt ons een spiegel voor....om ons in verlegenheid te brengen? Ik denk het niet. Johannes laat zien dat Jezus het tegenovergestelde doet, Hij geeft ruimte om opnieuw te beginnen, misschien is het woordje ruimte wel een goede omschrijving van wat barmhartigheid is. Daar is het in de lezingen in deze vastentijd om te doen, jezelf te confronteren met de vraag of, wanneer en hoe ik barmhartig ben.....

Laten we proberen ons een voorstelling te maken van het verhaal van Johannes, over hoe de Schriftgeleerden en de Farizeeën de vrouw bij Hem hebben gebracht. Zij betrapt op overspel, haar wordt het aangerekend, de man gaat vrijuit? Hoe beschamend moet het tafereel geweest zijn voor de vrouw. Zou er iemand haar gevraagd hebben naar de omstandigheden, en wie bepaalt wat overspel is?

Het ging de Schriftgeleerden en Farizeeën er niet echt om om de vrouw aan de schandpaal nagelen, ze gebruikten haar om Hem in de val te lokken, dat maakt de situatie extra wrang...

Volgens de wet van Mozes moet een vrouw die overspel pleegt gestenigd worden...ze wilden Jezus in het openbaar laten zeggen wat Hij van die wet vond. Kiest Hij voor de Wet of voor de vrouw in die situatie?

Jezus ziet de vrouw, haar schaamte en angst daar midden in die kring, voorbeeld van schande maar tegelijkertijd ook toonbeeld van Jezus' barmhartigheid, door haar niet af te breken maar door haar én de omstanders de kans te geven opnieuw te beginnen, door, na een langere tijd neem ik aan, te zeggen: wie van jullie zonder zonde is, gooi de eerste steen..! en dan druipen ze af, een voor een, de geleerden, de mannen van de Wet, de omstanders, wij... tot Hij alleen met de vrouw overbleef

Wat een bijzonder evangelie is dit. Voor niemand zal het voorval vreemd zijn, is dat het, wat het zo boeiend maakt? Omdat je niet anders kunt dan je afvragen wat jij zou doen, waar jij zou staan, als jij de vrouw zou zijn, de Farizeeër, een getuige, Jezus?

Die geniale houding van Jezus, wie van ons zou op deze zo eenvoudige 'oplossing' gekomen zijn? Jezus, Hij beschuldigt niemand, zijn houding roept... wat is het, respect en waardering op, je wordt er warm van, van binnen, blij, opgelucht, het is een verademing...

En dan dat voorbeeld nog waarop Hij de vrouw benadert als ze nog maar alleen met Hem overblijft: 'ik veroordeel u ook niet, maar ga naar huis en leef vanaf nu anders, wat een ruimte zal haar dat gegeven hebben, een weten en zien....

Hoe graag zouden wij deze woorden willen bedenken, ze uitspreken, of dat ze tegen jou gezegd zouden worden...., Wat maakt het dat wij deze houding, het uitspreken van opbouwende woorden zo moeilijk vinden, dat we gemakkelijker mee gaan in het veroordelen, in hardnekkige vooroordelen, wat houdt ons tegen om het anders te doen?

Wie is Hij, deze Jezus, zal zich dat niet de vrouw en alle omstanders zich afvragen? Wat is hier gebeurd? Ik zou willen weten wat ze allemaal gedacht hebben, of, dat hun leven na deze ontmoeting ook een andere wending genomen zou hebben of, als ik midden in de kring had gestaan, of bij de omstanders, hoe barmhartig zou ik dan geweest zou zijn, hoe lang ik het vol gehouden zou hebben, als de omstandigheden moeilijk zijn, of een onverwachte wending zouden nemen? Heel vaak al hebben we dit verhaal gehoord, is het horen alleen toch niet invoelbaar genoeg?

Als ik niet niet de eerste steen zou gooien, wel de tweede, of de tiende...? Wanneer is mijn eigen hachje groter, belangrijker dan dat van mensen om mij heen of verder weg?

Wanneer en waarom voel ik me bedreigd door vluchtelingen, om mijn pensioen, het toenemend aantal uitkeringsgerechtigden...? Hoe ga ik om met deze 'bedreigingen'?

Om te durven stilstaan bij wat barmhartigheid is, bij hoe barmhartig ik ben, heb je verhalen en voorbeelden van mensen nodig waarvan je aanvoelt dat hun houding barmhartig is. Jezus is een voorbeeld bij uitstek, zijn houding zoals in de lezing van vandaag kan niet anders dan verwondering en ontzag wekken, door iedereen vermoed ik. Het binnen een gemeenschap luisteren naar voorbeelden van barmhartigheid zonder dat je echt kunt zeggen wat barmhartigheid is, maakt dat ze sterker worden, confronterend, uitdagend. Die gemeenschap zal een oefenplaats zijn, een plek waar je je a.h.w. aan elkaar kunt schuren, optrekken, omdat ze je niet veroordelen, maar die elkaar een spiegel voorhoudt, die je de ruimte geeft om opnieuw te beginnen, in het doen van... zoals je jezelf het liefst zou zien, zoals je zou willen zijn en zoals je samen kunt worden door en met zijn Geest, door te geloven in mensen zoals Hij dat deed. *Amen*